

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izjemni nedelje in praznike. — Inzerati do 30 petk & Din 2., do 100 vrst Din 2.50, od 100 do 300 vrst & Din 2., večji inzerati petk vrsta Din 4. — Popust po dogovoru. Inzeratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12., za inozemstvo Din 26. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravnništvo

Ljubljana, Knaflcova ul. 5

Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

PODRUŽNICE:

MARIBOR, Grajski trg št. 8. —

NOVO MESTO, Ljubljanska c., tel. št. 26.

CELJE, Kocanova ul. 2. — Tel. 190.

Jesenice, Ob kolodvoru 101. —

Račun pri pošt. črk. zavodu v Ljubljani št. 10.351.

Agrarna konferenca v Bukarešti

Odhod naše delegacije s francoskim trgovinskim ministrom Flandinom — Sodelovanje agrarnih držav z industrijskimi — Francoski krediti za agrarne države

Beograd, 17. oktobra. Sročil je odpotovala skupno s francoskim ministrom trgovine Flandinom v Bukarešto tudi naša delegacija, da se udeležijo nove konference agrarnih držav, ki bo v dne 18. in 19. t. m. v Bukarešti. Gre za nadaljevanje razgovorov na prejšnjih konferencah v Bukarešti, Sinaji in Varšavi. Sedanja konferenca je važna v toliko, ker pomeni izvrševanje v Varšavi sprejetega sklepa, da se bodo agrarne države periodično vsako leto sestajale k skupnim razgovorom. V Varšavi sprejete resolucije določajo celo vrsto ukrepov za olajšanje gospodarske krize v agrarnih državah. Na konferenci v Bukarešti bo v smislu varšavskih sklepov izvoljen stalni odbor zainteresiranih držav, ki mu bo poverjena izdelava podrobnega programa za izvedbo resolucij varšavske konference.

Našo državo zastopajo na tej kon-

ferenci inspektor ministrstva za trgovino in industrijo Milivoj Pilja, načelnik ministrstva za kmetijstvo Velimir Stojković in šef zavoda za pospeševanje zunanje trgovine dr. Juraj Tomičić. Zastopniki naše države so odšli na konferenco z največjim optimizmom kljub temu, da ni pričakovati kakih posebnih sklepov, ker gre samo za izvedbo varšavskih sklepov.

V zvezi s to konferenco se pripisuje bivanju francoskega trgovinskega ministra Flandina v Beogradu velika važnost. G. Flandin je imel dolge konference z našim trgovinskim ministrom g. Demetrovičem, udeleževala pa sta se jih tudi kot eksperta trgovinski ataše francoskega poslanstva g. Musset in načelnik ministrstva za trgovino Milivoj Pilja. Razgovori so se vršili o gospodarskem položaju Češko-slovaške, Madžarske, Jugoslavije in Rumunske v zvezi z akcijo za tesnejše sodelovanje na gospodarskem polju. G.

Flandin je pri tej priliki oficijelno obvestil predstavnike naše vlade, da bo Francija nudila agrarnim državam vso možno podporo in sicer v obliki posojil, kakor tudi na ta način, da se bo zavezala prevzeti gotovo količino njihovih agrarnih proizvodov. Francija želi, da pride do ustvaritve evropskega agrarnega bloka, ki bi lahko služil kot realna osnova nadaljnjega gospodarskega sporazuma z industrijskimi državami, da bi se na ta način podkrepila Briandova akcija za ustvaritev Panevrope.

Pariz, 17. oktobra. AA. Odbor za zunanjo trgovino Francije je poslal Briandu v imenu francoskih trgovcev spomenico, v kateri čestita francoskemu ministru za zunanje zadeve k njegovemu delu v korist evropske unije, ki je edina v stanju, da ustvari končni mir in omogoči gospodarsko ravnotežje Evrope.

Problemi britanske imperijalne konference

V ospredju so vprašanja splošnega gospodarskega značaja, pomembna za vso svetovno trgovino

London, 17. oktobra. AA. Dasi niso razprave na londonski konferenci toliko dozorele, da bi padla odločitev v raznih vprašanjih, je bil vendar dosežen precejšen napredek. Tako so razpravljali o ustavnih vprašanjih medimperijalnih odnosov in jih nato predložili odboru, ki mu predseduje lord kancelar Sankey. Ta odbor je izvolil pododbor za tehnična vprašanja, ki so nastala na podlagi poročila zadnje imperijalne konference o dominijonski zakonodaji. Pododbor bo tudi razpravljal o obliki trgovskih pogodb. Nadalje so se izmenjali mnenja o položaju članic britanskega imperija v zvezi s pogodbami, ki jih bodo še sklenili. Med tem so vodje delegacij nadaljevali razpravo o predlogih za izboljšanje medimperijalne trgovine. Ker so tozadevni predlogi velike politične važnosti, je bilo sklenjeno, da bo o teh zadevah razpravljalo plenum. Konferenca bo razpravljala o vprašanju preferenčnih carin za imperijalne produkte na osnovi kanadskih predlogov, ki jih proučujejo pristojni uradi angleške vlade.

Da se imperijalno gospodarstvo ojači, je bilo predlagano, naj se uvede za uvoz žita in drugih pridelkov v Anglijo kvotni sistem. Nadalje je bilo predlagano, naj se poživi izmenjava imperijalnih industrijskih produktov v trgovini z dominijoni. Po večerajšnji razpravi so bile vse te zadeve predložene trgovinskemu odboru pod predsedstvom trgovinskega ministra Williama Grahama.

Včeraj popoldne je ta odbor proučil v zvezi s predlaganim kvotnim sistemom nekatera vprašanja produkcije žita in je razpravljalo preliminarno tudi o drugih zadevah. Arbitražni in razorožitveni odbor je končal razpravo o splošnem dogovoru za mirno poravnava mednarodnih sporov. Odbor je med drugim proučil razne pri-držke, pod katerimi bo Anglija podpisala ta dogovor. Danes pa bo razpravljala o razorožitvenem vprašanju.

Odbor za gozdove je razpravljala danes o izvežbanju gozdnih uradnikov. Pozno sročil je imel sestanek odbor, ki bo proučil vprašanje singaporskega pomorskega oporišča.

Francosko posojilo Nemčiji

Značilni izjavi predsednika nemške državne banke in nemškega finančnega ministra — Nemčija hoče izpolniti obveznosti Youngovega načrta

Pariz, 17. oktobra. »Volonté« objavlja razgovor svojega posebnega poročevalca s predsednikom nemške državne banke z dr. Luthrom in nemškim finančnim ministrom dr. Dietrichom.

Dr. Luther se je izjavil za finančni program, ki ga je predložil državni kancelar dr. Brüning in naglasil, da tvori ta program trdno osnovo nemškega kredita. Nemčiji so potrebni ne samo kratkoročni, marveč tudi dolgoročni krediti. Glavni gospodarski problem Nemčije je problem kapitala. V francoski Narodni banki so nakupile ogromne zaloge zlata, ki leže tam docela neproduktivne. To zlato je treba spraviti na trg in nuditi pomoč državam, ki so je potrebne. Glede na odnose finančnega programa nemške vlade do Youngovega načrta je dr. Luther poudaril, da upošteva finančni program dr. Brüninga v celoti vse obveznosti, ki jih je prevzela Nemčija z mednarodnimi pogod-

bami. Če se bo izvedba programa Brüningove vlade posrečila, bo s tem glavna kri-za odstranjena in bodočnost nemškega gospodarstva zagotovljena.

Finančni minister dr. Dietrich je s svo-je strani poudaril, da Brüningova vlada nikdar ni razpravljala o kakšni reviziji Youngovega načrta, niti mislila na moratorij. Nemčija hoče izpolniti svoje obveznosti in prva naloga vlade je, spraviti državne finance v red. Nemčija je seveda pripravljena takoj sprejeti francosko posojilo, če pogoji zanj ne bodo pretežki.

Saški deželni zbor za revizijo

Youngovega načrta

Draždane, 17. oktobra. Saški deželni zbor je sprejel predlog, v katerem poziva saško vlado, naj posreduje pri državni vladi, da se bo sprlo sedanje gospodarskega položaja z vsem poudarkom zavze-la za pričetek pogajanj za revizijo Youngovega načrta.

Krvavi izgredi v Berlinu

Berlin, 17. oktobra. V predmestju Wedding je prišlo še po polnoči do krvavih iz-gredov. Policija je zasedla vso Kestner-strasse ter zahtevala, da morajo v vseh stanovanjih takoj ugasniti luč. V okna, kjer so opazili luč, je policija streljala. Zaradi tega je prišlo do krvavega spopa-da med delavstvom in policijo. Šele proti jutru se je polnočjo posredilo demonstrante razkropiti. Davi je prišlo do ponovnih iz-gredov pred trgovico AEG, kjer so stav-kujoči preprečili dostop delavolnim. Po-sredovati je morala policija, ki straži tudi tovarno.

Nemogoča italijanska koncesija

Rim, 17. oktobra. K vesti nemških listov, da je prefekt v Bolcanu dovolil zopet otvoritev nemških šol na južnem Tirolskem, izjavlja fašistični tisk, da ta otvoritev ni več mogoča, ker se je iz-kazalo, da so bile nemške zasebne šole stalno ognjišče protitalijanske propa-gande. Za primer naj služi samo za-tvoritev zadnje slovenske šole v Trstu. Za izboljšanje nemško-italijanskih odnosov je mnogo možnosti, vendar ne gre, da bi Nemčija zahtevala tako absurde koncesije, kakor je zopetna otvoritev nemških šol. O tem seveda sploh ne more biti govora.

Sklepi fašističnega sveta

Rim, 17. oktobra. AA. Na sročni seji je veliki fašistični svet sprejel zakonski načrt o pravnem položaju milice. Svet je pri tej priliki vzel z zadovoljstvom na znanje, da so črne srake iz lastnega nagiba ponudile svojo obvezno desetletno službo-vanje v milici. Svet je nato razpravljal o sportnem udejstvovanju žene. Po razpravi o tem vprašanju je sklenil pozvati pred-sednika olimpskega odbora, naj omeji to udejstvovanje v toliko, da preostane ženi nujno prirodno in materinsko poslanstvo. Zatem se je svet spomnil fašistov, ki so postali žrtve v inozemstvu. Vseh skupaj je bilo ubitih v inozemstvu 34 fašistov, 23 je bilo težko ranjenih, 189 pa je bilo lažje poškodovanih.

Novi izgredi v Indiji

Bombay, 17. oktobra. Policija je areti-rala včeraj v mestu 250 osebe. Število are-tirancev se je povišalo tako na 430. V mestu je proglašeno tridnevno narodno žalovanje.

Pri Moraabadu se je zbralo nad 3000 ljudi, ki so hoteli videti politične aretiran-ce. Pri tem je prišlo do krvavih spopadov med demonstranti in policijo, v katerih je bilo ranjenih 17 policistov in veliko de-monstrantov.

Nova ležišča zlata

Toronto, 17. oktobra. Kakor poročajo, so odkrili v Matachevanu, v okraju sever-nega Ontarija, bogata zlatišča. Na me-stu je odšla cela armada spekulantov z vsemi možnimi prometnimi sredstvi od le-tala do čolna.

Izgredi brezposelnih v New Yorku

Spopadi s policijo — Prizadevanja za omiljenje brezposelnih

New York, 17. oktobra. V zadnjem času so v New Yorku in v ostalih večjih in-dustrijskih centrih nemiri in izgredi brezpo-selnih na dnevnem redu. Sročil so posku-shi brezposelni demonstrirati pred new-yorskim magistratom. Policija je morala uporabiti orožje ter je bilo v spopadu 10 ljudi težje ranjenih. V newyorških finan-čnih in industrijskih krogih mnogo raz-pravljajo, kako bi se dalo zajeziti nadaljno naraščanje brezposelnosti in priskočiti brezposelnim na pomoč. Mestna občina je zaenkrat sprejela začasno v službo nad

4000 brezposelnih, ki jih uporablja za nad-ziranje in čiščenje parkov. Plačujejo jih po 4 dolarje na dan, kar smatrajo za mi-nimum, potreben za vzdrževanje rodbine. Razen tega je bila osnovana posebna orga-nizacija industrijcev in finančnikov, v ka-teri sodelujejo najodličnejši predstavniki gospodarskega sveta, ki si je dala na-logo, iskati dela in zasluzka za brezposel-ne. Razen tega se je ta organizacija obve-zala prispevati po 150.000 dolarjev na te-den za podpiranje brezposelnih.

Senzacionalne aretacije v Kruppo-vih tvornicah

Magdeburg, 17. oktobra. Senzacijo je iz-zvala aretacija treh namešencev pod-jetja Krupp-Gruson. Dva inženjerja Baer in Miech ter risar Kalenbach so ukradli baje važne risbe ter jih hoteli prodati so-vjetski Rusiji. Pri hišni preiskavi so na-šli risbe o zelo dragocenih patentih.

Akcija proti pekomo v Budimpešti

Budimpešta, 17. oktobra. Ze dalje časa obstaja v Budimpešti proti pekomo, ki se kljub padcu cen moke in žita obdržali sko-ro nespremenjeno visoke cene za kruh, ve-liko nerazpoloženje. Žitni dobavitelji iz Transdanubije so se sedaj izjavili priprav-ljene, da v najkrajšem času, najkasneje do 11. novembra zgrade v Budimpešti veliko pekarno za kruh v lastni rešitvi. Prodajali bodo kruh ceneje kot peki, prvi dva dneva pa ga bodo delili zastonj. Moko bodo kmet-je meli v svojih mlinih ter jo v lastnih av-tomobilih dovažali v Budimpešto. Da bo prebivalstvu še bolj ustreženo, bodo prodajali tudi kruh z maslom. Kmetje namera-juje v bodoče dovažati v mesto tudi razne vrste proizvodov, ne da bi jih prodajali v drugo roko. Za brezplačno razdeljevanje kruha so dobavitelji že najeli večje število vladnih in lepih dam.

Priprave za kronanje abesinskega cesarja

London, 17. okt. AA. Včeraj je odpo-toval vojvoda Gloucesterski v Abesinijo, kjer bo zastopal kralja Jurija pri krona-nju etijopskega cesarja. Vojvoda bo pri-nesel cesarju poseben dar angleškega kra-lja. Udeležiti se bo tudi lovske ekspedicije v angleško Somalijo.

Rekordni poleti v Avstraliji

London, 17. oktobra. Oba avstralska le-talca Kingsford Smith in letalski poroč-nik Hill sta na svojem poletu iz Anglije v Avstralijo dosegla nove uspehe. Smith je prispel včeraj v Singapore in je preko-sil dosedanj rekord Hinklerja za 5 dni. Poročnik Hill je pristal na letališču v Ba-tavi in je kmalu nato startal proti Zera-daji. Tudi Smith je že dva dni na boljšem od Hinklerjevega rekorda. Zadnji del svo-jega poleta preko Tihega morja namerava Hill preleteti ponoči.

Londonka avtomobilna razstava

London, 17. okt. AA. Včeraj je bila otvorjena v Olimpiji velika razstava av-tomobilov, ki bo trajala do 25. oktobra. Razstavljenih je 509 modelov avtomobilov, od teh 292 angleških. Zastopane so vse dr-žave, ki proizvajajo avtomobile. Razstava ima ogromen obseg ter so razstavljeni 2 do 12-cilindrski avtomobili, ki veljajo od 100 do 2000 funtov šterlingov. Cene avto-mobilov so skoraj za vse vrste padle, če-prav se opaža znaten napredek v opremi in izdelavi.

Ženski letalski rekord

Los Angeles, 17. oktobra. Avstralska le-talka Keith Miller je prekosila ženski re-kord za polet preko Zedinjenih držav iz New Yorka v Kalifornijo.

Inozemski železniški strokovnjaki za Perzijo

Teheran, 17. okt. AA. Parlament je sprejel zakonski načrt, ki pooblašča vla-do, da imenuje za prihodnji dve leti pet inozemskih večakov za železnice. Vlada bo nastavila po enega francoskega, ame-riškega, nemškega, belgijskega in poljskega inženjerja. Njihove plače ne bodo presegale 25.000 šterlingov.

Povratak ruske mornarice iz ino-zenstva

Sevastopol, 17. oktobra. Semka se je vrnilo s potovanja v inozemstvu črnomor-sko vojno brodogrje.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.

Devize: Amsterdam 22.73. — Berlin 13.405 — 13.435 (13.42). — Bruselj 7.8642. — Budimpešta 8.9796. — Curih 1094.4 — 1097.4 (1095.9). — Dunaj 792.61 — 795.61 (794.11). — New York 56.405 (kabel). — New York 56.195 — 56.395 (56.295). — Pa-ritz 220.10 — 222.10 (221.10). — Praga 166.95 — 167.75 (167.35). — Trst 294.10 — 296.10 (295.10).

INOZEMSKA BORZA.

Curih. Beograd 9.1285. — Pariz 20.1775. — London 26.01. — New York 514.60. — Bruselj 71.75. — Milan 36.94. — Madrid 49.60. — Berlin 122.40. — Dunaj 72.57. — Sofija 373. — Praga 15.27. — Varšava 57.65. — Budimpešta 98.15. — Bukarešta 206.

Protisovjetska gospodarska fronta

Naraščajoča konkurenca ruskega blaga v Angliji — Ruski odgovor Madžarom — Padec cen petroleja v Švici

London, 17. oktobra. Rusija nadaljuje gospodarsko ofenzivo proti zapadnim drža-vam. Zadnje dni so prispele iz Rusije og-romne množine konopljice in sladkorja, ki dela občutno konkurenco angleškemu bla-gu. Sploh se opaža zadnje čase, da sovet-sko blago vedno močnejše pritiska na an-gleskem trgu in ruši cene domačim proz-vodom. Zato so se obrnili angleški gospo-darski krogi na vlado z zahtevo, naj v čim večji meri omeji ruski uvoz. Na drugi stra-ni je angleška vlada dovolila Rusiji velike kredite v nameri, da omogoči izvoz an-gleskih industrijskih proizvodov v Rusijo. Nekateri krogi si razlagajo forsirani izvoz Rusije s tem, da je nastalo tamkaj veliko pomanjkanje kapitala, ki ga potrebuje so-vjetska vlada za izvedbo petletnega gospo-darskega programa. Izvoz nekaterega bla-ga iz Rusije se je nasproti preteklemu letu potrdesetoril, dočim je izvoz drugega bla-ga nekoliko padel. Splošno se bavijo an-gleski gospodarski krogi z načrtom, da bi se ustanovila skupna evropska fronta proti sovjetskemu dumpingu. Stvar je pa zelo težko izvedljiva, ker izvažajo evropske dr-žave v Rusijo velike količine industrijskih izdelkov, katerih izvoz bi v primeru bojkota ruskega blaga popolnoma prenehal.

Moskva, 17. oktobra. Akcija za ustano-vitev protisovjetske gospodarske fronte je naletela pri ruskem časopisju na ostre kri-tike. List »Izvestija« ostro napada Madžar-sko, ki se je odzvala pozivu Francije na boj proti sovetom, in naglašala, da so vse trditve proti sovjetskemu dumpingu izmiš-ljene in da ima cela protisovjetska akcija izključno politično ozadje. List zaključuje,

da si je Madžarska s svojim nastopom sa-ma veliko škodila. Madžarski industriji so skušali plasirati svoje industrijske izdelke v Rusijo, njihovi upi so pa sedaj zaradi ne-umiljivega stališča madžarske vlade popol-noma uničeni.

Zeneva, 17. oktobra. Sovjeti so napove-dali vojno inozemskim petrolejskim kon-cernom. V Švici je padla cena petroleju od 56 na 58 centimov za liter. Sovjetski agenti so prejeli nalog, naj še nadalje z vsemi sredstvi pritiskajo cene petroleju.

Rumunski kraljevski rodbinski svet

Bukarešta, 17. oktobra. Kakor poroča »Lupta«, se je vršil pretekli teden na kraljevem gradu v Sinaji rodbinski svet, ki sta se ga udeležili tudi jugoslovenska kraljica Marija in bivša grška kraljica Eliza-beta. Kraljevska rodbina se je posvetovala o novi razdelitvi dedšćine po kralju Ferdi-nandu in določitvi novega statuta za ru-munski kraljevski dvor.

Rumunski patrijarh odstopil

Bukarešta, 17. oktobra. Patrijarh Kri-stea, ki je bil prej član regentskega sveta, je zaradi znanega spora med vlado in kral-jem odstopil.

Boji v Braziliji

New York, 17. oktobra. Brazilski revolu-cionarij poročajo iz Porta Alegre, da so prestopile k uporabi mnogih številne vladne čete z municijo in orožjem vred. Pri Mineirasu se je vdal 11. vladni polk. Mesto samo je moralo brezpogojno kapitulirati.

Boben neusmiljeno poje

Na vsakega 12. Ljubljancana pride po ena eksekucija. — Urad, ki je letos odposlal 150.000 pisem

Ljubljana, 17. oktobra.

Eden najbolj zanimivih oddelkov v sodni palači je izvršilni oddelček v pritličju. Ko stopiš v palačo in kreneš na levo, razpaziš takoj na hodniku velike deske, na katere nabijajo sodni sluge razne sodne oglase o rubežnih in sodnih prodajah zarubljenih premičnin. Te deske niso bile še nikoli prazne. Dnevno visi na njih okoli 100 dražbenih oglasov. Vse te dražbe seveda ne pridejo do izvršitve, ker večina poravnava svoje obveznosti tik pred dražbenim narokom.

Prva vrata izvršilnega oddelka vodijo v pisarno pisarniškega predstojnika g. Josipa Rainerja. V njej je vedno mnogo strank, ki si dajo potrditi podpise na raznih listinah. Letos je bilo potrjenih že okoli 4200 podpisov. Približno toliko je bilo overovljenih tudi prepisov. Število do danes potrjenih podpisov daleč presega lansko število — potrjenih je bilo namreč 3018. Za vsako potrdilo je treba plačati takso, ki znaša 15 Din. Pri g. Rainerju je tudi denarna knjiga, kjer se vpisujejo denarne globe in druge pristojbine. Glob je vpisanih 484, pristojbin pa že 3300.

Delo v izvršilnem oddelku je ogromno in ga osebe jedva zmagujejo, čeprav je v službi od ranega jutra do poznega večera. Izvršilnih organov je skupno 8, ki imajo čez glavo dela, kar je razvidno iz naslednjih podatkov:

Do danes je bilo vloženih okoli 6500 eksekucij, od teh na mobilije, razne dragocenosti in druge premičnine 5300, na prejemke in tirjatve 1200, na nepremičnine 50 in za prisilno izpraznitev stanovanja 250.

Pri izvršbah na premičnine je prišlo v okoli 200 primerih do prodaje.

Lani je bilo izvršenih eksekucij na mobilije 6509, predlanskim pa 6612.

Glede eksekucij na prejemke in tirjatve je zanimivo, da gre v večini primerov za zarubljene stalne mesečne plače privatnim in državnim nameštencem.

Zemljišča so bila prodana na javni dražbi čisto danes 22 posestnikom, lani celo leto 76.

Uspeh eksekucij je v tretjini primerov negativen, ker zarubljeni nimajo rubljivih predmetov ali pa ostane dražba premičnin brezuspešna, ker ni kupcev zanje. Poznavatelji razmer trdijo, da bi kupcev bilo dovolj, če bi se ustanovile javne dražbenice, kakršne imajo druga večja mesta.

V izvršilnem oddelku je tudi poštni oddelček za ekspedicijo vseh poštinih pošilk državnega in okrajnega sodišča. Oddelček odpremi vsa priporočena in navadna pisma, tako da jih pošta prevzame samo številčno. Dnevno ekspedira oddelček povprečno 600 priporočenih in navadnih pisem. Letos jih je že okoli 150.000. Lani jih je nad 250.000. Letos jih bo najbrže manj.

Izvršilni organi vedo povedati iz svoje prakse najrazličnejše dogodivščine. Na izkramskem je nedavno žena zarubljena na gnala izvršilnega organa z burkijami. Še le ko je dobil orožniško asistenco, je mogel opraviti svoje delo. Žena bo seveda kaznovana za svojo bojevitost.

Drugi izvršilni organ je spravil kolo pri nekem posestniku. Ko se je vračal mu je posestnik zabrusil: »Če bi bil vedel, da ste eksekutor, bi vam kolo vrget pri hribu doli, ne pa ga vam hranil!«

Težka je služba izvršilnih organov!

Do novega leta bo število eksekucij predvidoma naraslo na nad 8000. Če računamo, da ima Ljubljana z najbližjo okolico 100.000 prebivalcev, vidimo, da pride na vsakega 12 prebivalca po ena eksekucija!

Izvršilni oddelček bodo v najkrajšem času razdelili v dva oddelka, s čimer upajo doseči večjo ekspanzivnost.

Proračun ljubljanskega šolstva za l. 1931

Včeraj popoldne je razpravljali in sprejel Kraljevni šolski odbor v Ljubljani po blagajniku, gosp. obč. svetovalecu Ant. Likozarju predloženi proračun ljubljanskega osnovnega in meščanskega šolstva, otroških vrtec in dr.

Dovolilo so se za vzdrževanje poslopij, pohištveni inventar, učne potrebščine i. dr. sledeče vsote in sicer:

I. mestni otroški vrtec 15.670 Din, II. mestni otroški vrtec 44.760 Din, Otroški vrtci pri Uršulinkah 2270 Din, I. mestna deška osnovna šola na Ledini 251.060 Din, II. mestna deška osnovna šola na Grabnu 202.872 Din, III. mestna deška osnovna šola na Vrtači 172.975 Din, IV. mestna deška osnovna šola na Prahah 169.710 Din, Osnovna šola na barju 71.675 Din, VI. mestna deška osnovna šola v Sp. Šiški 283.310 Din, I. deškiška osnovna šola pri Sv. Jakobu 352.190 Din, III. deškiška osnovna šola v Mladiki 140.850 Din, IV. deškiška osnovna šola v Sp. Šiški 101.900 Din, Manjšinska osnovna šola na Cjovzovi cesti 5.11450 Din, I. deška meščanska šola na Prahah 16.000 Din, II. deška meščanska šola v Sp. Šiški 27.800 Din, I. deškiška meščanska šola pri Sv. Jakobu 15.410 Din, II. deškiška meščanska šola v Sp. Šiški 12.200 Din, Lichtenturnov zavod 26.600 Din, Uršulinske deškiške šole (zunanji) 26.262 Din, Osnovna šola v Marijanšču 4800 Din, Okrajna učiteljska knjižnica 7000 Din, Kraljevni šolski odbor 14.000 Din, Nova šola za »Svetokrižski okraj« (prvi obrok) 200.000 Din, proračunska rezerva 10.000 Din, Otroški vrtci v Marijanšču (za ustanovitev 25.000 Din, skupaj 2.180.864 Din za šolsko leto 1931.

Študijska knjižnica in lutkovno gledališče

V 235. št. »Slov. Narodac« z dne 15. t. m. citam: »Drž. študijska knjižnica počasi oživljava in dalje »K« sreči je sedaj zagotovljena biblioteki palača — stala bo v eni vrsti z univerzo na križišču Gosposke ulice in Novega trga.

Ker se zadnje čase toliko govori in piše o lutkarstvu pri nas in v drugih državah in nimamo še reprezentativnega lutkovnega gledališča, kakor ga imajo bratje Čehi v Pragi na Marijanskem trgu v mestni knjižnici, stavim sledeče vprašanje merodajnim faktorjem v razmišljanje:

Ali bi ne kazalo — še predno se pošljejo načrti v Beograd — rezervirati v suterenu drž. študijske knjižnice dvorano za bodočo vzorno lutkovno gledališče po vzoru češkega »Kraljestva lutke, ki ga prof. mojster Plečnik prav dobro pozna? Tako gledališče bi prav gotovo delalo Ljubljani čast in bi se z grandiozno gestjo rešilo to pereče vprašanje, ki je po ukinitvi Klemenčevega gledališča ostalo na mrtvi točki.

Poglaviten je za sedaj lokal. Ne gre za bogve kakšno spremembo prvotnega načrta mojstra Plečnika. Mislim, da bi mu ne delalo nobenih težav. Saj bi šlo v glavnem le za preupravitve gotovega kompleksa v palači bodoči snujoči se upravi, ki bi imela nalog skrbeti za vse drugo.

Načrt vzornega lutkovnega gledališča bi nam uprava oziroma mesto Praga radevolje posodilo.

Če se Ljubljana modernizira, naj se tudi v pravcu učinkovite pravilne vzgoje naše mladine. Zidati moramo temelj prosvetnega dela od spodaj navzgor.

Naj se o tem predlogu razmišlja!

Toši Leinfellnerjevi v slovo

Zavel je mrzli veter čez grobove... Obstali smo ob novem grobu in zaplakali. Mimo nas je šla smrt in izbirala novo žrtev. Toša, zakaj si bila ravno Ti tisti, ki Ti nebo ni dalo živeti? Zakaj si nas zapustila tako rano, v najlepšem cvetu svoje mladosti? Ves čas smo čakali, se bali in upali, toda zaman. Neizprosna smrt je posegla med nas in Te nam izrgala iz naše srede. Beli cvet na gredi, strti po jutranji slani...

Vsa leta bila si med nami, delala z nami, se veselila z nami in z nami si delila boli. Bila si sestra med sestrami in med brati. Spoštovali in ljubili smo Te, kakor si nas ljubila Ti. Zakaj si Ti strli peruti, Sokolika mlada?

Med nami je bila smrt in mi plakamo ob Tvojem mrtvaškem odru striti in razočarani nad usodo. Vrzel, ki si jo zapustila med nami, ostane za vedno neizpolnjena. Pogrešali Te bomo kot idealno, nesebično sokolsko delavko, za Teboj pa ostane trajen spomenik, ki si ga postavila s svojim sokolskim delom.

Težko nam je slovo od Tebe, kakor je bilo težko Tvoje slovo od življenja. Kakor neobgledna deca Te bomo spremili na Tvoji zadnji poti, v grob pa Ti bomo nasuli mehkega cvetja, da Ti bo lažja zemljica, v kateri boš spala.

Na grob Ti bomo vsadili rožo, ki bo poglajala cvet iz Tvoje srčne krvi, romali bomo k Tvojemu tihiemu domu in se bomo pogovarjali s Teboj, kakor nekdanj, ko si bila med nami.

Spavaj mirno in sladko, sestra mila, in naj Ti bo lahka zemljica rodna!

SOKOL II.

Iz Laškega

— Obrtniško zborovanje. V nedeljo se je vršil v hotelu Tadini izredni občni zbor Obrtnega društva, ki je bil prav dobro obiskani. Zvezo obrtnih društev so zastopali g. zborniški svetnik Golčar, juv. l. Lečnik, tajnik Žabkar, starosta slovenskih obrtnikov Ivan Rebek in komisar Žohar. Društvo, ki je obhajalo svojo 10letnico, je izvolilo v znak hvalečnosti neumornega načelnika Zveze obrtnih združenj v Ljubljani g. Josipa Rebeke za svojega častnega člana, kar je bilo sprejeto z velikim navdušenjem. Enako je bila z velikim navdušenjem sprejeta vdanostna brzojavka Nj. Vel. kralju ter zahvala br. banski upravi in Zbornici TOI. Prvi je obširno poročal načelnik društva g. Blaž Zupanec o delovanju društva, o uspehih, o naraščanju, o predstojećem delu itd. Daljše poročilo o organizaciji in davkih je podal tajnik Zveze g. Žabkar. G. Rebek je referiral o ustanovitvi produktivnih združenj.

Sport

— Službeno iz Sekcije ZNS. Delegirajo se k prvenstvenim tekmam dne 19. oktobra 1930 na igrišču Primorja: Ob 10.45 uri SK Slovan : SK Korotan — g. Betetto; na igrišču Ilirije: ob 13.45 uri SK Ilirija II : SK Grafika II — g. Czerny; ob 15.15 uri SK Ilirija I : SK Grafika I — g. Cimperman. V Mariboru: SK Zeleničar : SK Svoboda — g. Nemeč; ISSK Maribor : SK Rapid — g. Deržaj.

— Ilirija v Novem mestu. V nedeljo 19. t. m. gostuje old-boys moštvo prvaka Slovenije — SK Ilirije v Novem mestu proti jesenskemu prvaku podeželskega prvenstva LNP SK Elanu. Tekma obeta biti zelo zanimiva, ker bo borba med starimi taktiki Ilirije in mladim borbenim moštvom Elana precej izenačena.

Polkovnik švabić v Ljubljani

Jutri ob 8. se pripelje z beograjskim brzovlakom v Ljubljano polkovnik Stevan Švabić, tajnik Aerokluba kraljevine Jugoslavije. G. polkovnik prihaja v Ljubljano kot delegat Aerokluba. Ogledal si bo letala ljubljanskega Aerokluba, za katerega delovanje se zelo zanima, obenem pa prihaja v Ljubljano kot star znanec. Saj ga vežejo na njo prijetni in neprijetni spomini. Pred 12 leti je namreč ustavil prodirajočo italijansko armado na Vrhniki, poglajal Italijane nazaj do Logatca in prepredil, da niso prodrli do Ljubljane in do Trbovelj, po katerih so imeli največje skomine.



prejratina duen. Po polomu na soški fronti so Italijani prodirali naprej in pod belimi zastavami zasedli Trst, Gorico, Kras, Postojno in Logatec ter dospeli prav do Vrhnike. Ničče se jim ni postavil v bran, saj so bili zavezniki.

V teh kritičnih dneh nam je usoda poslala na pomoč pešico Srbov. Dne 5. novembra je prišlo iz raznih avstrijskih taborišč v Ljubljano okoli 700 Srbov, ki so se hoteli preko Zagreba vrniti v domovino. Srbske vojake je sprejel in ustavil na kolodvoru na lastno pest takratni deželni poslanec Adolf Ribnikar, jim predložil kritični položaj in nevarnost, ki je pretila od bežeče, desorganizirane in demoralizirane avstrijske vojske ter od Italijanov. Prosil jih je, naj ostanejo v Ljubljani in naj kot zavezniška vojska vzdržujejo red ter ustavijo Italijansko prodiranje. Junaki srbski vojaki, ki so se od leta 1912 neprenehoma borili, ki so imeli za seboj strašna leta trpljenja in gladovanja v ujetniških taborih, so bili takoj pripravljeni prekiniti pot v zaželjeno domovino in pomagati Slovincem. Tej pešici vojakov je poveljeval takratni podpolkovnik Švabić, moč širokega obzorja in neverjetne energije. Izprevidel je takoj kritični položaj in sklenil je ustaviti Italijane. Poslal je italijanskemu poveljniku na Vrhniki naslednji poziv:

»Vojska kraljevine Srbije je v imenu antante zasedla ozemlje Ljubljane. Imam povelje preprečiti vsak pohod zavezniških italijanskih čet v to zasedeno pokrajino. Bilo bi mi zelo neprijetno, ako bi moral pri izvrševanju tega povelja uporabiti orožje, za kar imam pooblaščenje. Ako bi moralo priti do prelivanja zavezniške krvi, odklanja srbska vojska vsako odgovornost. Prosim komandanta, da odredi, da se zavezniška italijanska vojska ustavi na razvoju Soče in Save, dokler kraljevska srbska vlada ne uredi tega vprašanja s kraljevsko italijansko vlado. Poveljnik srbskih čet v Sloveniji, podpolkovnik Stevan Švabić.«

Da podpreji svojo zahtevo, je odšel Švabić s svojimi oboroženimi četami kljub pomislekom takratnega predsednika slovenske narodne vlade proti Vrhniki in Italijani so se umaknili pred srbskimi šajkaci.

ako je podpolkovnik švabić takrat rešil Ljubljano. V priznanje njegovih zaslug je ljubljanski občinski svet imenoval eno mestnih ulic po njem. G. polkovniku kličemo: Dobrodošel!

Debi ge Scherbanove

V ulogi Brede — snuderlove drame »Pravljica o rajski ptici« — je sinoči nastopila prvič na dramskem odru diletantov. ga. Slava Severjeva-Scherbanova. V njenih nastopih na odru Delavske zbornice v družbi njenega učitelja, režiserja Bratka Krefta smo čuli toliko ugodnega, da smo bili na njen debi pred našo dramsko publiko upravičeno radovedni.

Rad konstatujem, da je ga. Severjeva prav dobrodošla našemu dramskemu ansamblu: zunanje prijetna, moderno elegantna pojava je, svobodnih, uglajenih kretnj, ugodnega, dovolj obsežnega glasovnega materiala, naravne, živahne mimike in nedvomne igralske nadarjenosti. Cuvstvena je in temperamentna, torej ne dolgočasna. Brede je igrala umerjene in mirnejše, manj vihravo in kričavo, kakor smo jo čuli prvič. Seveda jo je pri prvem nastopu nekoliko ovirala še razumljiva trema, ki se je izražala spočetka v nekam jokavem tonu. A tudi to se je kmalu izgubilo. Le včasih ji je glas utrnil in ji je bila govorica radi brzine manj razumljiva. Tega in onega se ji bo pač še vaditi in učiti. Z večjo rutino na odru pa postane nedvomno prav simpatična in široko uporabna igralka.

Debitanko je sprejela publika z živim zanimanjem in iskreno pohvalo, ki je našla izraza tudi v dveh šopkih. Ako upoštevamo, da je imela za svoj nastop le dve izkušnji, moramo priznati, da je dosegla popoln uspeh.

Fr. G.

Žalostna obletnica

Šele prvo leto je davi preteklo po smrti Vladimirja Gortana in, čeprav rana še peče kakor prvi dan in še vedno silimo strele, vendar se nam zdi, da so minila že leta po tragediji v Pulju. Toliko strašnega je moral pretrpeti naš izmučeni narod v enem samem letu, da ne moremo verjeti, kako je to mogoče prestati v tako kratkem času. Saj bi pod tolikimi mukami, razdeljenimi na dolgo dobo cele generacije, moral omagati najbolj žilav narod — le naš ni še klonil niti za trenutek, čeprav krvavi iz vsak dan novih ran že dolga, mnogo predolga leta. Ta nepremagljiva življenjska sila naroda je pa tolažba tudi v najtežjih dneh. Tolažba tako žudodelna, da se prerajamo v najhujšem trpljenju kakor železo pod klavdom in feniks v ognju do še večje odpornosti, še širšega razmah in še višjega poleta.

Sinoči pred letom je izredno sodišče pod predsedstvom od tedaj znanega generala Cristija obsodilo v Pulju kmečkega fanta Vladimirja Gortana na smrt, njegove še mlajše tovariše Viktorja Bačca, Živka Gortana, Dušana Ladovca in sedemnajstletnega Vekoslava Ladovca pa vsakega na 30 let ječe. Zato, ker so ljubili svoj narod in so bili zvesti materinemu jeziku.

Istrski Hrvatje so imeli že pred vojno najhujše politične boje z Italijani in talijanski posesti so pa pri volitvah zmagovali v okolici Pazina. Niti po prevratu se zavedni kmetje niso zbal močnega nasprotovanja in v sprevidu so l. 1921. korakali hrvatski kmetje na volišče, na Kamusbregu so jih pa Italijani sprejeli s strelji ter jih več ranili, da so se zavedni kmetje morali vrniti na domove, ne da bi volili. Z orožjem so zadržali Italijani Hrvatje tudi tri leta pozneje, da niso mogli glasovati.

Pri takimenovanem plebiscitu, ko je šlo le za manifestacijo in prid fašizmu, je pa znani pazinski načelnik Camur zapovedal, da morajo vsi Hrvatje na volišče, seveda da oddajo svoje glasove za fašizem. Pretnjam se je udalo malo število po večini starejših ljudi in so šli zopet korporativno v Pazin. Na Kamusbregu so iz gozdica prasinili strelji, a ranjen ni bil nihče. Tedaj je pa med razpršene Hrvatje počila salva s popolnoma druge strani in dva sta bila ranjena. Tuhtan je pošodbam pozneje podlegel. V 30 km oddaljeni Brestovici je bila ob istem času razpršena tudi druga skupina Hrvatov.

Aretirana je bila dolga vrsta hrvatskih mož in fantov, češ da so oni s streljanjem preprečili udeležbo pri volitvah. Mnogo so jih izpustili ali obsodili na male kazni, le imenovanih pet mladeničev je pa izredno sodišče, ki je v ta namen prišlo iz Rima v Pulj, obsodilo na najstrožje kazni. Kratka razprava pa ni pojasnila dogodka, čeprav je ugotovila, da so neki fantje res streljali in preplašili volilce, nikogar pa niso ranili, ker so streljali v zrak — kdo je pa oddal salvo med Kamusbregom in Pazinom, je ostalo nepojasnjeno. Pazinski okoliščani so preverjeni, da so, kakor prej že pri dveh volitvah, tudi sedaj napadli kmetje pazinski talijanski, za Vladimirja Gortana so pa izpovedale priče, da je bil pri napadu v Brestovici in torej ni mogel ustreliti 30 km oddaljenega Tuhtana.

Vendar je bil Vladimir Gortan na današnji dan pred letom dni ustreljen.

Taki dokazi so pa zlasti po zadnjem tržaškem procesu prepričali ves svet, da so žrtve puljskega in tržaškega procesa padle le za svoje obupno ogorčenje proti zatiralcem avtohtonega naroda, ki mu fašizem brani živeti človeka vredno življenje na rodni grudi, in ves kulturni svet danes spoštuje mučenike vroče ljubezni do svojega naroda.

Iz gledališke pisarne

DRAMA

Schillerjevi »Razbojnik« v ljubljanski drami. Po presledku skoro 20 let se ponovno vprizore v slovenski drami Schillerjevi »Razbojnik, ki so brez dvoma najboljša dramatska delo slavnega nemškega klasika. Petdejska igra je polna mladeniškega znanja, pa tudi razburljivih prizorov. Ima pa tudi veliko privlačno moč do publike, kateri je to delo izmed klasičnih del nemške literature nekoliko najbolj pri srcu. Poleg gospe Šaričeve, ki igra Amalijo, nečakinjo vladajočega grofa Morora, nastopijo v glavnih vlogah: gg. Bratina kot Grof Maksimilijan, njegova sinova sta: Karl — g. Levar in Franc — g. Zelenič. Spiegelberg je g. Kralj, Schwelzer g. Cesar, Grimm — g. Kauker, Schutterle — g. Potokar, Roller — g. Skrbineš, Razmann — g. Sancin, Kozinski — g. Jan. To so Libertini, pozneje razbojniki. Ostale vloge so v rokah gg. Lipaha, Pluta in Jermana. Začetek predstave je točno ob 20. uri, konec ob pol 23. uri. Predstava se vrši izven abonmana, pri običajnih dramskih cenah.

OPERA

Ljubljanska opera vprizori v soboto 18. t. m. Schubert-Bertejevo opereto »Pri treh mladenkah«. V partiji Schuberta nastopi g. Jelačin kot gost. Ostala zasedba kakor običajno, dirigira opereto g. ravnatelj Polič. Predstava se vrši pri znižanih ljubljanskih opernih cenah.

»Grafica Marica« kot popoldanska ljudska predstava. V nedeljo popoldne se poje v naši operi najbolj privlačna in najbolj priljubljena opereta Grafica Marica z gospo Poličevo v naslovni vlogi. Dirigent je g. Neffat. Cene znižane, ljudske.

Josip Križaj kot Knez Gališki, Vladimir Jaroslavič v operi Knez Igor. V nedeljo zvečer se ponovi v ljubljanski operi Borodinova opera »Knez Igor« z gosposm Primožičem v glavni naslovni vlogi. Jaroslavo poje ga. Thierryjeva, kneza Gališkega pa prvič na našem odru g. Josip Križaj. Opera »Knez Igor« žanje pravkar po Evropi velike uspehe. Vprizorili so jo z največjim uspehom na državni operi v Berlinu in kritika pravi, da je glasba naj-

večja umetnina svetovne literature, polovski plesi pa so biser simfonične glasbe sploh. Z ogromnimi pripravami pripravila te dni premiero te opere brnska opera, kjer bo pel Knez Igorja Ljubljancanom dobro znani baritonist g. Nikola Cvejič. Opozorjamo na nedeljsko predstavo »Knez Igorja«, ki se vrši pri znižanih opernih cenah.

Beležnica

KOLEDAR

Danes Petek, 17. oktobra 1930, katoličani: Hedvika, pravoslavni: 4. oktobra, Stevan.

DANASNJE PRIREDITVE

Drama in opera zaprti.
Kino Matica: Tango ljubezni.
Kino Ideal: Bremen Filma ZKD.
Kino Ljubljanski dvor: Pat in Patachon stara pomorščaka.

DRŽURNE LEKARNE

Danes: Bahovec, Kongresni trg, Ustar.
Sv. Petra cesta, Hočevar, Sp. šiška.

„Cilly“

Ta filmska opereta je višek filmske umetnosti po svoji izborni režiji, glasovnih in zlasti še barvnih efektih, pa tudi igra sama na sebi nudi prvovrsten užitek, ki mestoma ne zaostaja za umetniškimi. Američani so se tokrat postavili in nas prijetno presenetili. Ker je film 100% koloriran, barve so izredno dobro posrečene, popolnoma naravne, bo že zaradi tega senzacija za Ljubljano.

Naslovno vlogo igra slovita Marilyn Miller, najlepša žena Amerike. V veleumetniški restavraciji, v New Yorku, služi za natakario. Mlada, lepa in ambiciozna je mala Cilly. Njen sen je postati slavna pesalka. A realnost je kruta. Ona pleše le med mizami restavracij, med šikanami nervoznih in nestroplnih gostov. Upanja ni. V tolažbo ji je le lep fant, ki jo hodi dan za dnem občudovati. Govore samo oči skozi okno restavracije.

Nekada dne se ji nasmeje sreča, ampak samo za hip. V restavraciji pride mister Hooper s svojo ženo. Cilly posname iz njunega pogovora, da bodo potrebovali na proslavi zaroke hčere milijonarja Brocka odlično pesalko. Vsa srečna se takoj ponudi Hooperju in vzhitena zapleše pred njim. Pogodba je sklenjena, Cilly je vsa iz sebe od veselja. Pozabila je, da je še vedno natakario, v vzhitju zvrne vso večerjo po Hooperju in angažma splava po razliti juhi, poleg tega pa še izgubi službo.

Dobi drugo službo. Slučajno jo zopet najde njen občudovalec, ki pride kot gost na restavracijski vrt, kjer ona streže. Od krije mu srce, vse svoje trpljenje, revščino in sanje. Vzljubi jo še bolj. Zato nagovori lastnika restavracije, naj dovoli Cilly nastopiti za poskus na njegovi vrtni pozornici, kjer nastopajo njegove pesalka. Cilly doseže presenetljiv uspeh. Samo njen dragi znanec, Blair Farrell (Alex Gray) ji ne pride čestitat, moral je prej oditi, natak je pa ni obvestil, ker ni njegovega naročila razumel. Sreča ni bila popolna.

Njenemu nastopu je pa slučajno prisostvoval tudi mr. Hooper, in njen ples ga je zelo navdušil. Ker je še vedno v zadregi za pesalko, ki bi naj nastopila za nastop zaroke, pridobi skrivaj Cilly za nastop na proslavi. Igrati ga mora vlogo neke prošule pesalka, da je atrakcija za razvajene milijonarje večja.

Vidimo bajno razkošje ekscentričnih plutokratov. Kraljestvo dolarja. Dolarji. Blesk zlata, čudeže denarja. Karakteristični plutokracije. Slavnost se vrši za naše evropske pojme z nezalisanim pompom. Dolarji... Cilly pleše težke plesne izborno, umetniško. Zadrževali so tudi prenasledeni Američani. Vse je praviljčno, veleumestno, velikopotezno, — program slavnosti je bogatejši in bolj izbran kot svetovnih baletnih odrov. Nad vsem je pa zvezda — Cilly. Med milijonarji in milijarderji pa se kretajo evropski ex- in laži-prince. Emigranti aristokrati. Princ-natakarij...

Razglase zaroko oficijelno; zaročenec je Blair Farrell! Cilly je strašno iznenadena. Ampak — tako mora biti, njega, Farrella, so že dolgo prej ženili, proti njegovi volji, z milijonarjevo hčerko. A Cilly je imela tako krasne sanje. Bila je celo resnica. Ljubila sta se, prvi dan njene nove službe je bila celo s Farrelom na izletu. Takrat sta obhajala neoficijelno zaroko... Zdal se je pa vse zrušilo. Cilly zopet žuti svoje strašno ubožstvo, nesrečo.

Medtem pride s policijo na proslavo Cillyn gospodar restavratore, češ da mu je Hooper Cilly uskrabil. Vendar se mu ne posreči, da bi jo dobi nazaj, ker se njegove izpovedbe dode preveč fantastične. Spoznajo ga za pijanega.

Cilly je s tem nastopom odprta pot na znameniti Ziegfeld oder. Postane slavna pesalka, njen sen se je uresničil.

Sodelovanje stotin Ziegfeld girls-ov, bajno razkošje, incenacija in scenerija — vse to človeka trapija.

Seveda, tudi konec je srečen, ker je že vse posrečeno. Blair Farrell se poroči z dražestno Cilly, saj tista zaroka z milijonarjevo hčerko ni mogla držati... In milijonarke itak niso sentimentalne...

Omeniti je še treba, da sta tudi petje in godba prvovrstna, skratka, vse je prijetno za oči, ušesa in srce, zato bo film nedvomno ugaljal.



Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše!

Med vojnimi dobičkarji.
— Bil sem že v vseh velikih mestih in videl sem vse zanimivosti sveta.
— Si videl tudi Dardanele?
— Da, že večkrat. Nekoč so me ti gospodje pozvali celo k obedu.

V nedeljo 19. t. m. vsi na odkritje Puncerjevega spomenika v BRASLOVČAH!

Dnevne vesti

— Manifestacija za Koroško. Ob 10 letnici koroškega plebiscita je priredilo sokolsko društvo v Bjelovaru svečano matinejo, kateri so poleg mnogobrojnega občinstva prisostvovali predstavniki raznih oblasti in uradov. Matinejo je otvorila vojaška godba. O Koroški je najprej predaval dr. Sondič, glavno predavanje je pa imel odvetnik dr. Miško Derkos. Baritonist Rus je zapel več koroških pesmi, združeni pevski zbori so pa zapeli eno Juvanovih pesmi. — Sokolski društvi v Kastvu in Zemetu sta za svoje članstvo 10. in 11. t. m. priredili spominjska predavanja o Koroški. Obe prireditvi je posetilo tudi mnogo občinstva.

— Poštne pošiljke za inozemstvo, na katerih so nalepljene že rabljene znamke. Ministrstvo razglasi: Ker nova svetovna poštna konvencija, sklenjena v Londonu leta 1929, ne predvideva nikakršnega postopanja s pošilkami, na katerih so nalepljene že rabljene ali ponarejene znamke in ki gredo v inozemstvo, naj pošte do nadaljnih odredbe postopajo s pošilkami za inozemstvo, na katerih so nalepljene že rabljene znamke, kakor z neplačanimi, oziroma nezadostno plačanimi pošilkami, ako pošiljatelji ni mogoče takoj ugotoviti, da se od njega dobi potrebna pristojbina. Pošiljke s ponarejenimi znamkami pa naj pošte ne odpravijo, ampak predložijo pristojni direkciji.

— Vprašanje odvetniškega pokojninskega sklada. V nedeljo 26. t. m. bo imela odvetniška zbornica za dunavsko banovino v Novem Sadu redni občni zbor. Odvetniki dunavske banovine bodo razpravljali med drugim tudi o predlogu glede ustanovitve odvetniškega pokojninskega sklada. Odvetniška zbornica za dunavsko banovino je v stalnih stikih z beograjsko, ljubljansko, zagrebško in skopsko zbornico glede sestave enotnega osnutka pokojninskega sklada, ki naj bi se po zakonu o odvetnikih ustanovi za vse državo. Zakon določa, naj ustanovi vsaka zbornica svoj pokojninski sklad, potem se bo pa organizirala v Beogradu centrala sklada. Novosadska zbornica vplača v sklad okrog 500.000 Din.

— Razpisana služba. Kr. banska uprava dravske banovine razpisuje državno službeno mesto tehnika - pripravnika II. kategorije pri tehničnem oddelku banske uprave. Prošnje je treba vložiti do 31. tm.

— V naše državljanstvo je sprejeta ga. Vanda Wistingshausen, učiteljica solopetja na Glasbeni Matici v Ljubljani.

— Razpisane službe banovinskih cestarjev. Kraljevska banska uprava dravske banovine razpisuje ponovno na osnovi § 31 zakona o banski upravi v območju okrajnega cestnega odbora na Vranskem tri službena mesta banovinskih cestarjev in sicer: 1 mesto na banov. cesti Rečica-Novikloster od km 0,00 do km 4,590, 2 mesti na banovinski cesti Latkova vas — Sv. Pavel — Trbovlje in sicer 1 mesto od km 3,463 do km 8,900 in 1 mesto od km 8,900 do km 11,464. Prosilci za ta mesta morajo izpolnjevati pogoje iz čl. 2. uredb o službenih razmerjih drž. cestarjev in njih pogojev in ne smejo biti mlajši od 23 in ne starejši od 80 let. Prošnje je treba vložiti do 31. t. m.

— Jugoslovenska razstava v Košicah. Vzhodnoslovaški muzej priredi s sodelovanjem Češkoslovaško-jugoslovenske lige na Slovaškem serijo razstav sodobne jugoslovenske umetnosti. Kot prva kolekcija bo razstavljenih od 19. t. m. okrog 200 slik dubrovniških slikarjev. To bo prva razstava te vrste na Slovaškem.

— Hrvaški planinci na Sv. Gori in Lisci. Hrvatsko planinsko društvo »Sileme« priredi v nedeljo za svoje člane skupni izlet na Sv. Goro, turistično društvo »Priatelj prirode«, podružnica v Zagrebu, pa izlet na Lisco, kjer proslavi obletnico ustanovitve.

— Zanimiva knjiga. Izšla je iz tiska knjiga »Obmejni promet«, zbirka zakonskih odredb o obmejnem prometu v dravski banovini. Knjiga obsega v prvem delu vse zakonske odredbe in postopnike, dopolnjene z razpisi in oblasnimi ministristva za finance, o obmejnem prebivalcih, dvo-lastnikih, potnikih, turistih, avtomobilskem prometu in o tranzitu blaga preko tujega ozemlja. V drugem, tretjem in četrtem delu knjige so objavljene specialne odredbe iz trgovinskih pogodb z Italijo, Avstrijo in Madžarsko, v kolikor se nanašajo na obmejni promet, kakor tudi protokoli in posredovanja, ki niso nikjer objavljeni in vsled tega jako težko dostopni. Knjiga je namenjena predvsem za prakso in se je ne bo do posluževali samo obmejni državni organi, nego je potrebna tudi občinskim uradom, dvo-lastnikom, turistom, avtomobilistom, obmejnem zdravnikom in veterinarjem itd. Po njej bo segel sploh vsakdo, ki ima opravila z državnim mejo in so mu za devet predpis neznani ali nejasni. Cena knjige je 35 Din, s poštnino 4,50 Din več, ter se naroča pri Vinku Sterle, računovodstvu glavne kontrole, Ljubljana, glavna carinarnica.

— »Karadjordje« odpluje danes iz Tivta na Sušak. Iz Tivta poročajo, da je »Karadjordje« večer zapustil dok in pristal ob obali. Snopi je bila bakljada po mestu, vse mesto je bilo v zastavah. Davi je »Karadjordje« zapustil pristanišče in odplul proti Hvaru, kamor prispe zvečer, jutri bo nadaljeval pot na Malinsko, v nedeljo pa pristane na Sušaku in v Kraljevici, kjer mu prirede svečan sprejem.

— Smrtina kosa. Včeraj je umrla v visoki starosti 83 let zasebnica ga. Ana Šavš, roj. Pogačar. Pogreb bo jutri ob 16. s Ceste na Loko št. 20. Blag ji spomin! Teško prizadeti rodbini iskreno sožalje!

— Dobava pohištva. Dne 23. t. m. se bo vršila pri tehničnem oddelku sreskega načelstva v Dubrovniku pismena licitacija glede dobave pohištva za železniške postaje na progi Lastva - Bileća; dne 28. oktobra t. l. pa pri tehničnem oddelku sreskega načelstva na Sušaku glede dobave pohištva za železniško postajo Bakar. — Oglasa sta na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri omenjenih oddelkih.

— Strašna nesreča. Na železniški progi blizu Novega Sada se je pripetila včeraj strašna nesreča. 60 letni vpojenjeni železniški uslužbenec Josip Pleš (Slovenec), se je peljal na vozu proti Novemu Sadu. Spremljal ga je Pavel Močnik. Ko je šel voz čez železniško progo, je privozil vlak iz Sombora, ki se je z vso silo zaletel v voz. Pleš je bil ubit, Močnik pa težko ranjen.

— Namesto venca na grob blagopokojnega gosp. Josipa Molla za družbo CMD 150 Din daruje daruje g. Richard Tory v Ljubljani.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo oblačno. Tudi včeraj je bilo po vseh krajih naše države oblačno. Najvišja temperatura je znašala v Beogradu 23, v Skoplju 22, v Mariboru 15,1, v Zagrebu 14, v Sarajevu 13, v Ljubljani 12,2. Davi je kazal barometer v Ljubljani 769,3 mm, temperatura je znašala 10,2.

— Samomor učiteljice. V Apatinu je vzbudil precejšnjo pozornost samomor učiteljice Vere Hvar, ki je bila nedavno premeščena iz Sarajeva v Apatin. V sredo je odšla kakor vsako jutro v šolo. Ker je pa k pouku ni bilo, se je začela njena sestra, ki poučuje na isti šoli, zanimati kaj je z njo. V Verinem razredu je našla na mizi listek, na katerega je nesrečna učiteljica napisala, da se poslavlja od življenja. Vera je skočila v Dunav. Njeno truplo so še istega dne potegnili iz vode.

— V pijanosti ustrelil prijatelja. V vasi Vriješće pri Sarajevu je te dni posestnik Rista Milčević kuhar žganje in pozval je na domačo gostijo več prijateljev. Družba se je pridno nalivala z žganjem in kmalu so bili vsi v rožicah. V pijanosti je železničar Tomo Marković potegnil iz žepa samokres in začel streljati v zrak. Ko ga je hotel spraviti nazaj v žep, se je samokres še enkrat sprožil. Kroglja je zadel Milčevića v glavo. Nesrečnej je bil takoj mrtev. Marković se je sam javil orožnikom.

— Novo tehnično dovršenost pomeni terpeninov milo, ki ga novejši čas izdeluje tvornica mila Albus d. d. in ga prinaša na trg. Prvovrstna kakovost mila Zvono, ki ga izdeluje omenjena firma, si je že naprej pridobila polno zaupanje gospodinj za ta predmet. Terpeninov milo Albus je to zaupanje opravilo v vsakem pogledu. Obsega vse dobre sestavine mila Zvono, zaradi pridejanega terpenina pa izkazuje tudi povišano možnost čiščenja. Terpeninov milo Albus ni cudodelen predmet, pa je zelo izdatno in daje perilu, ki se v njem upere, kaj ugoden duh.

Iz Ljubljane

—lj Slovo častnikov ljubljanske garnizije od divizionarja Tripkovića. Snopi so priredili častniki ljubljanske garnizije divizionarju generalu Savi Tripkoviću poslovilni večer, na katerem se je zbralo v paradižni uniformi okoli 150 častnikov. Na banketu se je prvi v iskrenih besedah poslovil od priljubljenega divizionarja komandanta mesta general Popović, potem so se pa po vrsti poslovili komandanti polkov in drugih vojaških enic. Divizionar se je ginjen zahvalil za prisrčno slovo, podarjajoč, da zelo težko odhaja iz Ljubljane. Na poslovilnem večeru je svirala vojaška godba pod osebnim vodstvom majorja dr. Čerina.

—lj Maša - zadušnica za blagopokojnim Vladimirjem Gortanom bo v nedeljo 19. t. m. ob trideset letih pri oltarju Svetogorske Marije v novi šišenski cerkvi.

—lj Fasada nad izložbami Nove založbe v Zvezdi vzbujala splošno pozornost s svojevrstnimi plastičnimi slikami, ki so izrezane iz trobarvnega ometa (rdeč, siv in črn). Slike predočujejo značilnosti nekaterih poklicev, kakor grafikov — s tiskarno — kiparjev in slikarjev s sliko obeh pri delu, zdravnikov z operacijsko mizo, da-

le slika, ki hoče prikazati alfo in omego človeškega življenja itd. Vsa dela še niso izvršena. Slike so nekaki reliefi, posebnost za Ljubljano, ki ni popolnoma brez umetniške vrednosti.

—lj Gradnja tramvajske proge naglo napreduje. Tudi na Gosposvetski cesti so tirnice že položili, zdaj jih medsebojno varje na zanimiv način, kar privablja mnogo radovednežev. Z izkopom temelja za drugi tir na Celovski cesti bodo te dni gotovi. Glavni tir so na tej cesti že tudi nasuli in izravnali s cesto ter nasip stlačili z valjarjem tako, da je pri tem tiru že vse delo končano. Poleg tira pa se še potreben elektrovod, ki ga še zaenkrat ne nape-ljujejo.

—lj Sportni klub »Ilirija« širi svoje tenišče, odnosno drsišče ob Celovski cesti (pod Cerkovnim gradom) pod vodstvom poštovnega inž. Bloudka. V to svrhu znižujejo teren približno za 80 cm. Nato bodo tla nasuli za 20 cm s premogovim pepelom, povrh katerega pride 10 cm debel tlak iz belega dolomitnega peska. Novi sportni prostor meri 2770 m², stari pa 3780 m². Poleg tega bodo še zgradili, odnosno povečali poslonje za garderobo, montirali nove hidrante in prekrili ves prostor s platneno streho, ki bo služila tenišču za solnčnik. Novo drsišče bo že to zimo dovršeno in na razpolago prijateljem drsanja — če bo led.

—lj Današnji ribji trg je bil bolj slabo založen. Mnogo povpraševanja je bilo po morskih ribah, ki so bile precej drage, n. pr. orade in liste po 60 Din kg, borboni, sipe in palamari po 48 Din. Tudi sladkovodnih rib je bilo malo: klinci so bili najcenejši, po 24 Din kg, ščuke pa so drage, po 40 Din, pečenice so prodajali po 4 Din komad. Zabijli kraki so bili vabljivo tolsti, bilo jih je pa tudi malo, komad po 1—1,50 Din. Sladkovodne ribe dobavljajo večinoma z Vrhniko. Ker so zaradi zadnjega deževja vode precej narastle, je zdaj ribolov otežeknjen, kar se pozna tudi na trgu.

—lj Dances se je pojavil na sadnem trgu lep laški kostanj ali »maron« po 12 Din kg. Ta kostanj je res mnogo lepši od domačega, ki ga prodajajo po 6 Din kg, vendar pa se zdi gospodinjam predrag. Cena bo gotovo padla.

—lj »Bremen«. Danes ob 4, 1/2 in 9 zvečer predvaja ZKD velezanimiv film »Bremen«, ki nam pred očuje gradnjo velikega prekoceaneškega parnika »Bremen«. Nadalje vidimo v filmu vso ogromno notranjost, luksurijsko opremo in komfort. V filmu gledamo poleg tega še prvo plovbo tega morskega orjaka v Ameriko, skratka, velepučen in izredno zanimiv film, ki si ga mora vsakdo ogledati. Juri ob 1/23

Zobozdračnik
dr. Jos. Tavčar
Gledališka ul. 4, Tel. 3393
do srede 22. oktobra t. l.
ne ordinira.

—lj Dendrološki ogled v tivolskem parku se to soboto ne bo vršil. Čas prihodnjega sestanka bo zopet naznanjen v dnevnikih. Inž. C. Jeglič.

—lj Sporod koncerta, katerega priredi v ponedeljek 20. t. m. ga. Marija Novak-Lipovska. Koncert bo v Filharmonični dvorani.

Jesen v botaničnem vrtu

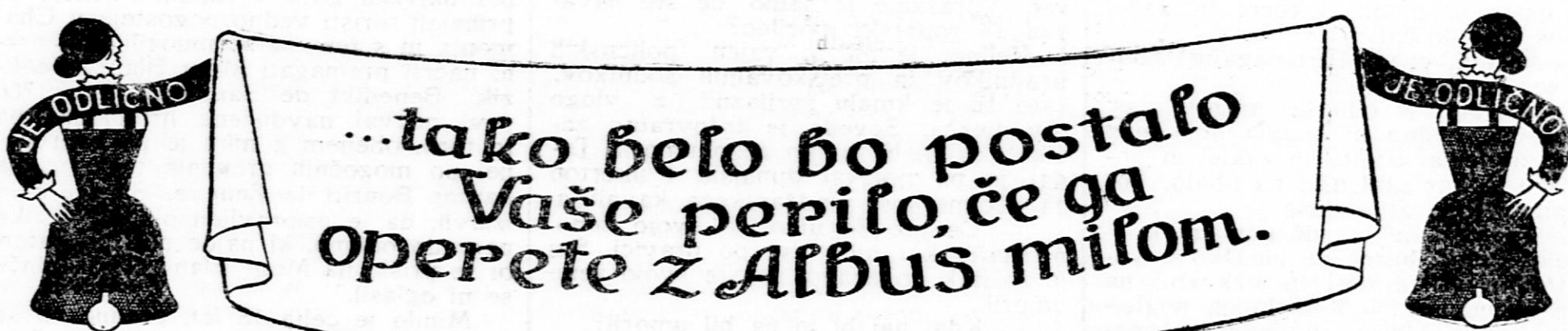
Semena iz našega botaničnega vrta gredo po vsem svetu, da se izpolni drugi botanični vrtovi z našimi rastlinami

Ljubljana, 17. oktobra.

Trdno se upirajo jeseni orjaki, da so še gosti in zeleni, kakor bi ne čutili burje in mraza, saj je šole tu in tam padel kak listič z vrhov gori pod oblaki. Res so krasne te lipe, bresti in vrbe, ki jih je pred 120 leti zasadil prof. Hladnik, ko so Francozi ustanovili botanični vrt. Pokazali so mu krasen prostor pod Rožniškim hribom, kamor je arhitekt Blanchard zabil količice, da so napravili ceste in drevoce, ki jih imenujemo Tivoli, a slavni naš botanik je raje ostal ob meglemen baryu s svojim vrtom, ker je tam rasla neka vrba, ki mu je bila posebno pri srcu. In pred vojno je mestna občina tudi že dala botaničnemu vrtu prostor v Tivolskem parku, a denarja je bilo premalo, da bi bili mogli iz sedanjega vrta ob Lžanski cesti presaditi vse tisoče in tisoče dreves, grmov, rastlin in rastlin na določeni prostor. Da, na tisoče in tisoče je raznih rastlin v našem malem botaničnem vrtu, da slovi po vsem svetu in razposilja semena raznih redkosti drugim znamenitim botaničnim vrtovom, ki razpolagajo z ogromnimi parcelami, rastlinjaki in podporami. Našemu učenkju profesorju Paulinu, ki upravlja botanični vrt že desetletja in ob malenkostni podpori, se moramo zahvaliti za to slovito našo znamenitost, in pa njegovemu neutrudljivu skrbnemu vrtnarju Juvanu, ki je vzgojil toliko vrst rastlin, ki so med njimi tudi največje redkosti iz naše domovine in z vseh strani sveta.

Košate in zelene so še krone orjakov, pod njimi na grmovju in nizkem drevju

Vsakomur pravi lepa Janja:
»Brez ALBUSA ni pranja!«



popoldne in v nedeljo ob 11 dopoldne se bo film neprekinjeno zadnjikrat predvajal v kinu Matici. Cene najnižje!

—lj Sokolsko društvo Ljubljana III priredi dne 18. t. m. točno ob 8 uri zvečer v salonu gostilne brata Zagorja (Fortuna) na Vodovodni cesti spominjsko slavnost ob desetletnici koroškega plebiscita. Za člane, članice, naraščajo in naraščajo, kakor tudi na novo pristopivše člane, udeležba strogo obvezna. Ostalo občinstvo se vlijudno vabi. — Zdravo!

—lj Sokol II naznanja vsemu članstvu, da je umrla naša poštovna članica in vaditeljica sestra Tončka Leinfellner. Pogreb bo v soboto 18. t. m. ob 16 uri (ob 4 uri popoldne) iz mrtvašnice Splošne bolnice v Ljubljani. Pozivamo članstvo, da se pogreba polnoštevilno udeleži. — Odbor.

Aluminijasta

kuhinska posoda je veselje vsake gospodinje; zato si oglej še danes veliko izbero po najnižjih cenah pri tvrdki z železino

STANKO FLORJANČIČ
LJUBLJANA, Sv. Petra cesta št. 35

—lj Družabni večer Trgovskega društva »Merkur« v Ljubljani bo prihodnje sredo dne 22. oktobra 1930 ob pol 9 uri zvečer v prostorih restavracije Zvezda. V nadaljevanju lani začeta cikla »Ljudska univerza za trgovske in obrtniške kroge« pride na vrsto predavanje o zanimivem predmetu: »Umetnost in naša Narodna galerija«. O tem predmetu predava upravnik »Narodne galerije« g. Ivan Zorman. Gospod Ivan Zorman slovi kot odlični strokovnjak na tem polju in bo večer, ko on predava, brezdvomno jako poučen in zanimiv. Po končanem predavanju igra godba. Gostje so dobrodošli. Vstop je brezplačen.

—lj SO »Preporoda« priredi plesne vaje ob sobotah pod vodstvom g. prof. Jenka v areni Narodnega doma. Otvoritev bo v soboto 18. t. m. ob pol 20. Vabila so razposlana. Reklamacije se sprejemajo dnevno od 17. do 18. v tajništvo »Preporoda« v areni Narodnega doma.

—lj Pevski zbor Glasbene Matice. Danes v petek ob četrtni na 19. važna vaja mešana zbor.

ni, Milojević: Japan. Manojlović: Moja draga; Lajović: Mesec v izbi, Spleen; Škerjanc: Beli oblaki, jesenska pesem; Oster: Solnce v zavesah, Obhajam se s tišino. Oh, kako sem bolan; Gotovac: Jur tri noči, Izvira voda iz kamena; Grgošević: Slavonski kolo; Konjović: So'nce bi sijalo (bosanska). Of, amam, amam (gužnosrbska); N. Štrifot: Narodne po zapisih St. Vraza. Vstopnice po običajnih koncert. cenah so v predprodaji v Matici knjižarni.

—lj Oblastni odbor Jadranske Straže v Ljubljani javlja, da bo redni letni občni zbor 8. novembra ob 20. v prostorih restavracije »Zvezde« v Ljubljani z običajnim dnevnim redom, in vabi člane in prijatelje, naj se zbora polnoštevilno udeleže.

še storil, če bi imel rastlinjak! Kdaj se bo spomnila država na to največje potrebo botaničnega vrta in kdaj si bo lahko občina pritrkala skromno svoto za to zahtovo naše znanosti? Toliko imamo ljubiteljev vrtov v Ljubljani in po deželi in tudi zelo premožni so med njimi, da naj bi se vsaj med njimi našel momec, ki bi si z gradbo rastlinjaka v botaničnem vrtu proslavil svoje ime za vse čase.

Plodovi, sami plodovi. Kako bohotno žare buče v svetlozelenem listju! Živorožni turbari, bele kakor jajca, bradavčaste, okrogle in rumene kakor jabolka, druge pa zopet hruškam podobne, belo-progaste in sivkasto mrežaste pa tudi podolgaste in temnozeleni, da bi jih lahko zamenjal s kumarami. Se celo take so med njimi, ki eksplodirajo ob dotiku in vržejo seme na vse strani. Sploh so plodovi morda še večje umetnine prirode kakor cvetovi. Odrgete tamle s tistega tujega srebota, ki ima tablico z imenom Asclepias syriaca, podolgavati plod in ga odprite! Majhen rjav storžek je v njem in semena so še lepše razvrščena po njem kakor pri koruzi. Če storžek stisnete, se vam pa odpre kakor pahljaja ali kakor šop igralnih kart in iz imate polno perishe svetle svile. Kakor kipeče mleko raste mehko svileno srebro na dlani in že trči po zraku bel oblak na vse strani. Kam so pobegnili tisti majhen palčki, ki so tako umetno zravnali svilo v storžek, da se nehoti zamislite v občudovanje tajnosti prirode.

Srebrni in zlati, beli in sivi v kovinskem sijaju se izpreminjajoči klasovi in kosmati repovi raznih trav se elegantno priklanjajo pred rdečimi in zlatimi petelinovimi grebeni celozaj ob amarantno rdečih puranovih čampljih. V zadnjem plamenu se poslavljajo grozdna tritoma od solca in pomladansko beli repovi cimicifuge migajo kočetno čez pot nežnolastim grozdom cvetočega ceanota. Ni jim do semena kakor pridnim košarnicam, ki so se odele s pahuljastim semenom, kakor bi se zavile v dragocene srebrnkasto sive in rjave kožuške, osati pa visoko nad trnjem grejejo svoje sive okrogle glavice na solcu in jih bodo ponosno dvigali še v največjem snegu. Šele sedaj cveto čudni žrelom podobni cvetovi, pod njimi pa že vise kljunom in viržin-kam slični stroki nad dekorativnim ornamentom na liste divjega kostanja spominjajoče orjaške kleome. Na zidu umirajo zadnje rože, vijoličaste kobeje, ki so se že tudi okrasile z zelenimi lampiončki plodov, in cveto še skromni kapucinski, a tamle med smaragdno zelenimi blazinami planinskih rastlin je odprla še zapoznelo zvezdico nežna Kristusova srajčka, slavno dr. Tavčarjevo cvetje v jeseni.

Iz Celja

—c Poročila sta se preteklo nedeljo v Celju g. Anton Jarošin, poslovodja tukajšnje tovarne Schimmel & Comp, in gđc. Angela Pakjova iz Celja. Priči sta bila nevestina brata, ugledna celjska industrialca gg. Karol in Rudolf Pakj. Mladima poročencema želimo obilo sreče!

—c Invalidski žalni dan v Celju. Krajevni odbor Udruženja vojnih invalidov v Celju bo imel letos svoj običajni vsakoletni žalni dan dne 20. t. m. ob 8 uri zjutraj z mašo v župni cerkvi. Žalni dan je posvečen spominu vseh padlih in umrlih borcev, rednih, častnih in podpornih članov ter velikih dobrodelcev in ustanoviteljev udruženja. Maše naj se v čim večjem številu udeležijo člani udruženja, kakor tudi vsa celjska javnost.

—c Odkritje spomenika junaku Srečku Puncerju bo v nedeljo 19. t. m. ob pol 16 na pokopališču v Braslovčah. Spored obsega naslednje točke: 1. »Oj, Dobrodo!«, poje mladinski pevski zbor osnovne šole v Braslovčah, 2. govor predsednika odbora za postavitev spomenika g. Frana Roša, 3. odkritje spomenika po zastopniku generala Maistra, 4. posvetitev spomenika po dekanku g. Martinu Medvedu, 5. častni vod 39. pešpolka iz Celja, kateremu je pokojni pripadal, bo izstrelil častno salvo, 6. prevzem spomenika in varstvo zastopnika braslovške občine, 7. deklaracija učenke braslovške osnovne šole, 8. »Vigred se povrne«, zapoje pevski zbor Sokolskega društva Sv. Pavel pri Prebodu, 9. položitev venca na grob, 10. prijateljski sestanek prijavljenih delegatov v braslovski osnovni šoli. Vabimo ponovno vsa naša nacionalna društva, da se odkritja spomenika zanesljivo udeležijo. Za prevoz občinstva iz Polzele v Braslovče bodo brezplačno na razpolago vozovi ob 15. uri na postaji na Polzele.

K. R. G. Brown:

Vitez enega dne

Roman

Veseli ga je, da razen Hopperja, kopalnih kabin in dveh treh prevrnjenih čolnov ni bilo na plaži nikogar in ničesar. Milijonar je stal tik ob morju in se oziral na jahto, gugajočo se na lahkih valovih. V trenutku, ko ga je Peter zagledal, si je nastavljal roke na usta in zatrobil:

— Ahooj!
Toda imel je slab glas in veter je zanesel njegov klic nazaj, ker je pihal od obale. Poskusil je še enkrat, toda zaman. Na krovu »Kresnice« ni bilo žive duše in iz dimnikov se ni kadilo. Bilo je jasno, da na jahti nihče ni pričakoval, da se gospodar tako zgodaj vrne.

— Gromska strela! — je zamrmral Hopper srdito. Zrl je še nekaj časa na jahto, kakor bi upal, da bo s silo svoje volje zbudil spečo posadko. Končno je tlesnil nevoljno s prsti in se ozrl. Tedaj je zagledal Petra.

Ljudem, ki bi hoteli prezirati Hopperja zaradi napačne sodbe o Petru, moram povedati, da obleka dela človeka in da je bila Petrova obleka zmožna premetiti tudi najbolj navihane milijonarja, ki je kdaj obiral in kradel siromakom. Mladi Cardinal v širokem suknjiču in kratkih hlačah je bil na videz nekaj srednjega med potepuhom in vsakim bebecem. Vse drugo bi mu bil človek prisodil, nikakor pa ne, da je nadebudni bančni uradnik na dopustu. To pa seveda ni bila krivda podjetnega Hopperja, ki se že itak ni spoznal na angleške razmere, če si je bil ustvaril o Petru napačno sodbo. Obraz se mu je zjasnil in pomagal je Petru, rekoc:

— Ej, vi tam!
Peter se ni ganil. Ustrašil se je misli, da je Hopper morda spoznal njegovo zvijačo. Toda kmalu se je prepričal, da nima milijonar niti pojma o njegovih naklepih.

— Bi hoteli dobro zaslužiti? — je vprašal Hopper.

Peter je bil ves srečen, da ga Hopper ni razkrinkal. Najbrž je videl v njem navadnega pristaniškega delavca, kakršnih je po pristaniških mestih vse polno. Dogodki so se začeli nepričakovano ugodno razvijati. Če bo spreten, lahko doseže cilj. Zadržal je zmagozlasni smehljaj in se približal milijonarju v koraku, o katerem je menil, da je tipičen za brezposelne potepuhe.

— Kaj bi radi, gospod? — je vprašal hripavo.

— Rad bi prišel čim prej na onole ladjo, — je odgovoril Hopper in pokazal s prstom na »Kresnico«. Posadka me ni pričakovala tako zgodaj in niso me slišali, ko sem klical. Sam ne morem veslati, ker me muči revmatizem. Dam vam šiling, če me odpeljete tja.

Petru je za hip zaprl sapo. Ni mogel verjeti, da mu prinaša naključje nekaj, kar je pomenilo naravnost idealno pot do zaželjenega cilja. Hopper mu je sam polagal svojo usodo v roke. Da pridobi na času, ki mu je bil potreben, da bi si opomogel od silnega presenečenja, se je ozrl na »Kresnico«. Potem se je ustavil njegov pogled na čolnih, ležečih na obali. Kar mu je šinila v

glavo srečna misel. Bil je je tako vesel, da je malo manjkalo, da ni vzkliznil od radosti. Ozrl se je na Hopperja in zamrmral:

— Če mi daste dva šilinga, vas popeljem tja in nazaj.

Hopper ga je začudeno pogledal. — Kaj mislite, da sem zmorel? Dva šilinga za teh par metrov? Ne, iz te moke pa že ne bo kruha. Povem vam kar naravnost, dragi moj...

Peter, ki je omenil denar samo da bi milijonarja še bolj utrdil v zmoti, je pomislil, da bo najbolje popustiti, sicer bi utegnil vse pokvariti.

— No, če ne daste toliko, vas pa odpeljem za en šiling, — je dejal hitro. In že se je odmahnil proti čolnu, ležečemu na pesku. Obrnil ga je in pogledal, če nima morda luknje. Potem ga je porinil na vodo. Hopper je stisnil zvito sliko k sebi, zlezal je v čoln in sedel na klopico zadaj z opreznostjo človeka, ki se nered vozi po morju s čolnom. Peter je odmahnil čoln, prijel za vesla in začel na vso moč veslati.

Nekaj časa je šlo vse gladko. Hitterst čolna sicer ni bila posebno velika, kajti Peter ni bil noben veslač, vendar je pa za silo šlo. Petru se itak ni mudilo, ker še ni bil napočil odločilni trenutek. Slednjič je pa le opazil skrivaj nekaj, na kar je ves čas mislil. Bilo je več širokih desk, nekaj manjših splav, pritrjen na sodih kakih petdeset metrov od obale, namenjen kopalcem, ki se hočejo pobahati, kako znajo skakati. Peter se je takoj lotil svojega načrta, čim je zagledal splav.

Na dnu čolna je bila luknjica, zamašena z lesenim čepom. Ko je Peter na obali ogledoval čoln, je nekoliko omajal čep, da bi ga mogel v odločilnem trenutku izbiti z noge. To se mu je tudi posrečilo. Čep se je zatrkjal pod sedež, skozi luknjico je pa začel prodirati Rokavski preliv liter za litrom.

Peter je komaj zadrževal smeh. Oziral se je v nebo, da bi se ne izdal. Ni mu bilo treba dolgo čakati, kajti kmalu je Hopper prestrašeno kriknil:

— Ej, vi — poglejte no! Voda teče v čoln!

Peter je pogledal na dno in se na videz hudo prestrašil.

— Križ božji, čoln je nama počil, gospod!

Hopper je skrčil noge pod se, pritisnil sliko k sebi in zamahnil z drugo roko.

— Veslajte, tepec neumni! Kaj se ne morete malo napeti? Saj ne znam plavati.

— Jaz tudi ne, gospod, — je dejal Peter žalostno in se prestrašeno ozrl na vse strani. — A čoln se pod nama zdaj, zdaj potopi, o tem ni dvoma.

Hopper je planil pokonci in začel na ves glas kričati:

— Ahooj, vi tam! Pomagajte! Zbudite se, lenobe!

Toda veter je odnašal njegov glas, a jahta še vedno ni kazala nobenega znaka življenja. Srdito je zaklel in pogled mu je kar sam ušel na obalo. Toda tam ni bilo žive duše.

— To vam ne bo nič pomagalo, — je dejal Peter, borec se junaško z vesli. Potem se je ozrl in vzkliznil na videz začuden: — Križ božji, poglejte, gospod! Tole bi utegnili biti najjina sreča. Splezajva tja, predno se čoln pod nama potopi. — In naglo je obrnil čoln, da se je z nosom zapčil v

splav. — Splezajte naprej, jaz bom pa držal čoln, da se ne bo gugal.

Hopper si ni dal dvakrat reči. Ne meneč se za slano vodo, ki mu je premočila hlače, je pokleknil na rob splava in začel kobacati nanj. Ta čas se je pa lotil Peter že druge polovice

programa. Z eno roko je spretno potegnil milijonarju iz roke zavitek, z drugo je pa sunil možakarja v hrbet. V naslednjem hipu je ležal Hopper na vseh štirih na splavu, dočim je čoln naglo plul k bregu.

koder so se vrnili. Osem let pozneje so se napotili na Mont Blanc trije domačini, pa tudi oni so se morali vrniti. Leta 1783 je že omenjeni Bouritt znova poskusil naskočiti Mont Blanca, toda zaman. Leta dni pozneje se je napotil z dvema prijateljskoma v novi smeri preko Dome du Gouret (4303 m), od koder se pa ni upal naprati, temveč je napravil iz kamenja nekakšno kolibo kot oporo za bodočo ekspedicijo. Saussure je hotel na vrh Mont Blanca kot učitelj, Bouritt kot strasten turist, domačini so pa hoteli pri tem dobro zaslužiti.

Leta 1776 se je napotila na Mont Blanc šesta ekspedicija domačinov, ki se je pri Bosses du Dromadaire vrnila, pustila je pa v gorah žilavega turista Balmata, ki je priplezal po silnih naporih do Rochers Rouges. Tu je spoznal, da nadaljna pot ni več težavna. Prenočil je na ledeniku, zjutraj se je pa vrnil v Chamonix. 8. avgusta 1886 se je napotil skrivaj z zdravnikom Paccardom iz Chamonixa s trdnim sklepom doseči vrh Mont Blanca. Sami nista branjeva je vedela, kaj nameravata Balmat in Paccard. Z daljnogledom je iz mesta opazovala, kako plezata. Paccard od Rochers Rouges ni mogel naprej. Balmat ga je pustil v kotlini, sam je pa splezal na vrh Mont Blanca, od koder je mahal s klobukom v dolino. Branjeva ga je videla skozi daljnogled in kmalu je ves Chamonix vedel, da je dotlej nedostopni gorski velikan premagan. Balmat se je vrnil po Paccarda in spravl tudi njega na vrh. Saussure je dosegel vrh Mont Blanca šele 3. septembra 1778 z večjo skupino turistov pod Balmatovim vodstvom. Balmatu in njemu so postavili v Chamonixu lep spomenik. Od 1. 1783 do 1862 ni bil nihče na Mont Blancu, pozneje je pa sledila ekspedicija ekspedicije.

Turški Metuzalem zopet zdrav

Nedavno so poročali iz Amerike, da je v New Yorku povozil avtomobil Turka Zoro Aga, ki trdi, da je star 156 let. Zoro Aga je obležal po avtomobilski nesreči nezavesten na cesti in prepeljali so ga v bolnico. Prvi hip so zdravniki mislili, da si je pretresei možgane in da mu ni več pomoči. Proti vsemu pričakovanju je pa turški Metuzalem kmalu okreval. Edina posledica avtomobilske nesreče je bila, da se mu je znova odprla in vnela rana, katero ima baje iz vojne pred 109 leti. Pa tudi ta rana se bo kmalu zacelila. Te dni zapusti Zoro Aga bolnico in bo prisostvoval obravnavi proti šoferju, ki je nesrečo zakrivil.

Zoro Aga ostane še nekaj mesecev v Ameriki in porabili ga bodo za protibakterijsko propagando, kajti mož ni nikoli pil alkohola in pijač in ameriški abstinenti se bodo sklicevali nanj, češ glejte, kako visoko starost doseže človek, če se izogiblje alkohola. S treznostjo si človek lahko podaljša življenje, kakor nam kaže primer turškega Metuzalema.

Ali ste že naročnik edine slovenske ilustrirane tedenske revije „Življenje in svet“?

Blamaža dunajskega Pinkertona

Kako je bil Andrej Fellner aretiran in osumljen roparskega umora svoje žene

V procesu proti Gustavu Bauerju je porotno sodišče v torek sklenilo preložiti obravnavo na nedoločen čas in vrniti kazensko zadevo preiskovalnemu sodniku, da jo ponovno prouči.

Na obravnavi je bilo malo veselih trenutkov. Enkrat so se pa le morali porotniki in sodniki smejati in sicer ko je bil zaslisan Andrej Fellner iz Budimpešte, mož umorjene Katarine Fellnerjeve, trmast Madžar, ki ni na posebnem dobrem glasu. Fellner, zdaj že zopet oženjen, je pravil, kako so ga lani v juliju aretirali v Opatiji, ker je bil osumljen roparskega umora. Italijanski stražnik ga je prebudil in vprašal: »Kako se imenujete? Vaš oče? Vaša mati? V redu. Z menoj morate na policijo.« Fellner, ki je bil v svojem burnem življenju varen takih vabil, se je mirno oblekel in odšel s stražnikom. Čudno se mu je zdelo le, da je bil hotel obkrožen z detektivi in da je stal pred večnimi vrati celo vsemogočni policijski prefekt v svoji blestici uniformi. Tolike časti Fellner še po nobeni aretaciji ni bil deležen.

Prefekt: Kako se pišete? Koliko ste stari? Oče? Mati?

Fellner je na vsa vprašanja odgovoril.

Prefekt: Rodbinske razmere?

— Oženjen.

— Ne, vdovec ste!

Tako je Fellner slučajno izvedel, da je njegova žena mrtva. Vest o ženin smrti je sprejel mirno, pač se je pa razburil, ko so mu povedali, da je osumljen umora. V policijskem zaporu je preživel neprijetno noč, zjutraj je pa stopil pred strogega gospoda, šefa dunajske kriminalne policije, dvornega svetnika Wahla.

— Vi ste morilec! — je pozdravil dunajski Sherlock Holmes presenečenega Madžara.

— Dam se obesiti, če sem! — je odgovoril Fellner.

— Le nikar se ne šalite, saj vemo vse. Vprašanje je samo, če ste navaden ali roparski morilec?

Fellner je bil že varen policijskih uradnikov in preiskovalnih sodnikov, zato se je kmalu sprijaznil z vlogo osumljenca. Seveda je trdovratno zanikal, da bi bil svojo ženo umoril. Tedaj je pa potkal dunajski Pinkerton na nečimernost madžarskega kavalirja.

— Če ste že umorili svojo ženo, priznajte kot mož vse po pravici. Saj je že itak dokazano, da ste svojo ženo umorili.

— Kdaj naj bi jo pa bil umoril?

— To vas nič ne briga.

Imeniten policijski slog. Morilca nič ne briga, kdaj je postal morilec. Biti

mora mož in priznati, kar mu velewa gospod dvorni svetnik. Toda priznanje samo še ne zadostuje. Gospod Fellner se je odločil drugače. Pinkertonov po- višani ton mu ni ugajal.

— Treba je šele dokazati, da sem morilec, to še ni tako gotovo. Gotovo pa je, da sem mož umorjene. A kot mož imam nepobitno pravico izvedeti, kje je moja žena umrla.

Godrnjaje mu je dvorni svetnik pod težo tolike logike odgovoril na vprašanje. Fellner je imel lahko stališče, kajti na dan umora je bil s svojo ljubico v Italiji, kjer se mu je pripetila avtomobilska nesreča in oba sta bila lahko ranjena. Pinkertonovo sumničenje je torej lahko zavrnil z dokazom, da je bil usodnega dne daleč od kraja umora. Gospodu dvornemu svetniku pa ta alibi ni ugajal. — Bomo že videli, — je zagodrnjal. Pred odhodom na Dunaj je pa še vprašal Fellnerja: — Koga sumite?

Fellner ni hotel pred policijo nikogar očrniti. Pa se je oglasilo v njem sovraštvo do moža, ki je ljubil njegovo ženo, in izgovoril je ime Gustava Bauerja. Dvorni svetnik Wahl se mu je zasmajal v obraz, češ Bauer je tovarnar in bogat mož. Čez tri dni je bil pa Bauer aretiran, a Fellner je sedel še 14 dni v policijskih zaporih v Opatiji. Celih 14 mesecev je čakal, da bi mogel povedati svoj doživljaj z dvornim svetnikom Wahlom. Porotniki in sodniki so se muzali, smejali se je celo Bauer.

Prve ture na Mont Blanc

Sredi 18. stoletja se je napotilo nekaj ženevskih meščanov pod vodstvom Pierra Martela v Chamonix, ki je bil takrat večina še nedostopen. Martel je takrat izjavil, da je Mont Blanc najbrž najvišja gora v Alpah. Pozneje so prihajali turisti vedno pogostejše v Chamonix in s tem so se množili tudi drzni načrti premagati Mont Blanca. Gecijzik Benedikt de Saussure je l. 1760 prvi povzal navdušene hribolazce na to turo, obenem z njim je pa zahvalen po mogočih grebenih tega orjaka kantor Bouritt iz Ženeve. Saussure je izjavil, da je pripravljen plačati visoko nagrado onemu, ki najde pot, po kateri bi se prišlo na Mont Blanc. Toda nihče se ni oglašil.

Minilo je celih 15 let, predno so se priglasi štirje kmetje, češ da hočejo naskočiti Mont Blanc. Priplezali so pa samo do Grands Muletsa (3050 m), od

Za stavbe

vsakovrsten snb tesan in žagan les, ladijska tla ceno oddaja Fran Sustar, Dolenjska cesta, telefon 2424. 60/T

KORESPONDENTA
veščega hrvatskega in nemškega jezika ter stenografije — išče nužno tvornica likerjev. — Ponudbe na: Sušak, poštanski pretinac 44. 2665

PISALNO MIZO, stanovanjsko, dobro ohranjeno, kupim. — Kdo, pove uprava »Slov. Naroda«. 2663

SLUŽKINJO, ki je tudi dobra kuharica — iščem k boljši rodbini brez otrok za Split. Plača Din 400 mesečno. — Poizve se: Bleiweisova cesta 20, III. nadst., desno od 2. do 4. ure popoldne. 2664

Snežne čevlje in galoše

dajte pravočasno v popravilo tvrdki

Matija Trebar
Ljubljana, Sv. Petra cesta 6

KORESKONDENT(INJA) s popolnim znanjem hrvaščine in nemščine, z nemško stenografijo, ki hitro piše na stroji in dela zanesljivo, pridno in vestno, se išče za takojšnji nastop; reflektira se samo na mlajšo moč z veliko prakso. Ponudbe z opisom dosedanjega poslovanja, zahtevo plače in z referencami na SUŠAK, poštanski pretinac 44.

KLOBUKI VSEH VRST po najnižji ceni. Oglejte si izlobo v modni, salonu Stuhly-Maške, Ljubljana, Židov. u. 3.

Želodčno tinkturo preizkušeno, proti zaprtju in drugim težkočam želodca priporoča dr. G. Piccoli, lekarnar v Ljubljani. 59/T

Makulturni papir

leži à Din 4.—
vredna umana »Slovenskega Naroda«

NA DROBNO! NA DEBELO!

Vrvarske lastne izdelke
in motvoz uudi po nižanjih cenah
Prva kranjska vrvarna in trgovina s konopnino
IVAN N. ADAMIČ
Ljubljana, Sv. Petra c. št. 31
Telefon 2441

Podružnici:
Maribor, Detrinjska ul. 20
Telefon 2454

Celje, Kralja Petra cesta 33

ZAHVALA.

Za vse dokaze sočutja in ljubezni, — ter za obilico prekrasnega cvetja, podarjenega naši ljubljenci v zadnji pozdrav, izrekamo najpristrčnejšo zahvalo.

Sv. maša zadušnica se bo brala v župni cerkvi sv. Petra v soboto, 18. t. m. — in v stolnici 20. t. m., obakrat ob 8. uri.

Rodbina Dr. Göstlova.

Zahvala

Za premnoge dokaze iskrenega sočutja, ki smo jih prejeli povodom smrti našega iskreno ljubljenega soproga, očeta, starega očeta, strica in svaka, gospoda

Josipa Selana

za poklonjeno cvetje in za nadvse častno spretnost na njegovi zadnji poti se tem potom vsem najlepše zahvaljujemo.

Ljubljana, dne 17. oktobra 1930.

ZALUJOČI OSTALI.

Prevažanje

vsakovrstnega blaga, bodisi kuriva, strojev, selitve itd. v Ljubljani in izven Ljubljane z vozovi na konjsko uprego kakor tudi s tremi najmodernejšimi tovornimi avtomobili po dve-, tri- in sedem ton nosilnosti prevzema

EDICIJA TURK, LJUBLJANA, Masarykova cesta 9.
Telefon interurban 2157. 81/T



S potrjim srcem naznanjamo pre-
ložno vest, da nas je za vedno zapu-
stila naša dobra mati, stara mati in ta-
šča, gospa

Ana Šavs, roj. Pogačar
zasebnica

dne 16. t. m. v starosti 83. let, prev. de-
na s svetotajstvi za umirajoče.
Pogreb nepozabne pokojnice bo v
soboto, dne 18. okt. 1930 ob 4. uri pop.
od doma žalosti, Cesta na Loko št. 20,
na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, 16. oktobra 1930.

Žalujoča rodbina: JEŠE in ŠAVS.

Mestni pogrebni zavod občine Ljubljana